

POSTĘPOWANIE Z WYROBAMI ZAWIERAJĄCYMI AZBEST

Kto ponosi odpowiedzialność i powinien wykonać ocenę stanu technicznego wyrobów z azbestem?

- **Właściciele lub zarządcy** obiektów i urządzeń budowlanych, w których są zabudowane wyroby zawierające azbest zobowiązani są do dokonania przeglądu technicznego tych wyrobów i sporządzenia oceny stanu i możliwości bezpiecznego ich użytkowania (zgodnie z załącznikiem nr I do rozporządzenia Ministra Gospodarki z 14.08.1998r.)

Wynikiem przeprowadzonego przeglądu jest decyzja odnośnie postępowania z wyrobami zawierającymi azbest w aspekcie :
pozostawienia wyrobu i zabezpieczenia go w miejscu eksploatacji, w celu wyeliminowania możliwości lub ograniczenia emisji włókien azbestowych do powietrza (dotyczy wyłącznie wyrobów twardych),
- usunięcia wyrobów i zastąpienie ich materiałami nie zawierającymi azbestu (dotyczy wyrobów miękkich oraz zakwalifikowanych do wymiany twardych).

Podkreślić należy, że wyroby zawierające azbest nie stanowią zagrożenia dla zdrowia ludzi do czasu uszkodzenia wyrobów, w wyniku czego stają się źródłem wydzielania włókien azbestowych do otoczenia. Niewłaściwe postępowanie z wyrobami z azbestem (np. przy pracach rozbiórkowych, remontowych) prowadzi do ich destrukcji i znacznego zanieczyszczenia powietrza włóknami azbestowymi.

Obecność twardych wyrobów zawierających azbest wewnątrz lub na zewnątrz obiektu nie oznacza automatycznie konieczności ich usuwania.

Nie przeprowadza się tych działań, gdy spełnione są następujące warunki :

- wyrób jest w dobrym stanie technicznym,
- eksploatacja wyrobu nie powoduje emisji włókien azbestowych do otoczenia
- wyrób używany jest bez możliwości uszkodzenia.

Informację o wyrobach zawierających azbest oraz ocenę stanu technicznego właściciele lub zarządcy obiektów i urządzeń budowlanych, w których znajdują się wyroby zawierające azbest powinni złożyć wójtowi, burmistrzowi lub prezydentowi miasta za rok poprzedni najpóźniej do dnia 31 stycznia każdego roku.

Formularze informacji oraz oceny dostępne są na stronie internetowej Urzędu Miasta Ciechanów pod adresem www.um.ciechanow.pl oraz w siedzibie Wydziału Inżynierii Miejskiej i Ochrony Środowiska.

Co robić, gdy mieszkamy w budynku z azbestem?

"Domagać się od spółdzielni (czy innego zarządcy budynku) sporządzenia Oceny stanu technicznego i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest. Taką ocenę może wykonać np. Instytut Techniki Budowlanej. Jeśli nakazuje ona bezwzględne zdjęcie materiału z azbestem, trzeba naciskać na zarządcę, by tak się stało. Musi tym się zająć wyspecjalizowana firma, która ma uprawnienia do takich prac i wykonuje je ze starannością oraz wszelkimi wymaganiami zapisanymi w prawie. Np. na czas prac zasłoni okna i wentylację w mieszkaniach. Jeśli fachowiec oceni, że materiał z azbestem może pozostać, trzeba go pomalować.

Czy każdy eternit jest zły?

Za niebezpieczny i mogący powodować zagrożenie dla zdrowia ludzkiego uważa się tylko stary eternit i potencjalnie niebezpieczny, czyli taki, którego struktura jest uszkodzona. Również podczas prób demontażu pokrycia dachowego w powietrzu pełno jest rakotwórczego pyłu azbestowego. Drobne włókna azbestu w momencie wnikięcia do płuc mogą być przyczyną pojawienia się

nowotworów układu oddechowego.

Obecnie około 80% polskiej wsi żyje pod dachami z eternitu, szacuje się, że na dachach i elewacjach znajduje się około 1 370 milionów m² płyt, które są jak bomba zegarowa - dopóki są w dobrym stanie, dopóty nic nikomu nie grozi. Azbest posiadający wyjątkowe właściwości nie ulega żadnym chemicznym przemianom i gdy raz trafi do atmosfery, gleby, wody, pozostaje tam na zawsze, na setki, a nawet tysiące lat. Jedyne, co możemy zrobić to przeprowadzić bezpieczny demontaż i złożyć go na specjalnie przygotowanych składowiskach, szczelnie i głęboko zamkniętych pod ziemią. Aby określić stan wyrobu z azbestu należy przeprowadzić "Ocenę stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest".

Profesjonalne wykonywanie prac z azbestem

Za przygotowanie i realizację robót usuwania azbestu, zgodnie ze specjalnymi wymaganiami bhp dla prac z azbestem, odpowiada wykonawca.

Do obowiązków wykonawcy należy opracowanie planu robót, zgodnie z rozporządzeniem MPiPS z 2 kwietnia 1998 r. w sprawie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest oraz programu szkolenia w zakresie bezpiecznego użytkowania takich wyrobów (Dz. U. nr 45, poz. 280). Plan taki powinien zawierać określenie:

- rodzaju azbestu w wyrobach przeznaczonych do usunięcia oraz ocenę ich stanu technicznego,
- szacunkowych ilości odpadów zawierających azbest, uzyskanych w wyniku podjętych prac,
- sposobów usuwania wyrobów zawierających azbest oraz rodzajów i metod pracy,
- sposobów wyeliminowania lub ograniczenia emisji pyłów azbestu do powietrza,
- niezbędnych środków ochrony zdrowia i bezpieczeństwa pracowników,
- zasad informowania pracowników narażonych na działanie pyłów azbestu o sposobach postępowania i niezbędnych środkach ochronnych.

Roboty, podczas których powstają odpady azbestowe powinny być wykonywane wyłącznie przez wykonawców posiadających zezwolenie na wytwarzanie odpadów niebezpiecznych, wydane przez starostę. Na wykonawcy wytwarzającym odpady ciąży obowiązek związany z właściwym postępowaniem z odpadami, w tym również z usuwaniem, wykorzystaniem lub unieszkodliwianiem wytworzonych odpadów i prowadzeniem ewidencji odpadów. Obowiązki te wynikają z ustawy z 27 kwietnia 2001r. o odpadach (Dz. U. z 2007r Nr 39, poz. 251 z późn. zm.) oraz § 3 ust. 1 rozporządzenia Ministra Gospodarki z 14 sierpnia 1998 r. w sprawie sposobów bezpiecznego użytkowania oraz warunków usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz.U. nr 138, poz. 895). Zgodnie z art. 11 ustawy o odpadach wytwarzający odpady (wykonawca robót z azbestem) może zlecić wykonanie obowiązku usuwania, wykorzystania lub unieszkodliwienia odpadów odbiorcy odpadów. Ten jednak musi posiadać odrębne zezwolenie na transport lub unieszkodliwienie odpadów azbestowych, wydane przez starostę właściwego ze względu na miejsce unieszkodliwienia odpadów lub wojewodę w przypadku inwestycji zaliczanych, na podstawie innych przepisów, do szczególnie szkodliwych dla środowiska i zdrowia ludzi. Niedopuszczalne jest podzlecenie usługi usuwania lub unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest podmiotom nie posiadającym stosownego zezwolenia.

Jak sprawdzić czy firma, która ma dokonać demontażu azbestu posiada odpowiednie kwalifikacje?

W momencie, gdy prawny właściciel lub zarządca obiektu, w którym znajdują się wyroby zawierające azbest postanowi skorzystać z firmy przeprowadzającej demontaż musi wiedzieć:

- czy firma, która podejmuje się prac związanych z demontażem posiada odpowiednie kwalifikacje oraz koncesje do wykonywania prac z azbestem. Firmę taką można sprawdzić na stronie internetowej Urzędu Miasta (www.um.ciechanow.pl) lub poprzez zaciągnięcie opinii w Wydziale Inżynierii Miejskiej i Ochrony Środowiska Urzędu Miasta Ciechanów.
- czy firma posiada uprawnienia pozwalającymi na pracę na wysokości (w tym pracownicy) - jeśli roboty te są wykonywane na wysokości
- czy firma posiada odpowiedni sprzęt i zaplecze techniczne tj. elementy zabezpieczające teren, tabliczki ostrzegawcze, specjalną odzież ochronną, maski, odkurzacze z filtrami, samochody do transportu odpadów niebezpiecznych z odpowiednimi oznaczeniami ostrzegawczymi.
- jeśli firma świadczy kompleksowe usługi czy uzyskała dokumenty potwierdzające zgodę na przeprowadzenie remontu/modernizacji obiektu zgodnie ze zgłoszeniem do starostwa

powiatowego lub pozwoleniem na budowę danego obiektu, a także powiadomiła powiatowy urząd nadzoru budowlanego i okręgowego inspektora pracy

- po zakończeniu prac firma musi dostarczyć właścicielowi domu oświadczenie o przeprowadzeniu prac zgodnie z przepisami technicznymi i sanitarnymi, wyniki pomiarów stężenia azbestu w powietrzu, gdy dach ma większą powierzchnię niż 500 m² oraz potwierdzenie przyjęcia odpadów przez wysypisko.

Możliwe, iż na rynku działają firmy oferujące dużo niższe ceny za demontaż azbestu nieposiadający sprzętu i uprawnień. Najczęściej odpad taki trafia na dzikie wysypiska. Działanie takie jest nieprawne i podlega karze.

Jakich formalności trzeba dopełnić podczas demontażu azbestu?

Prawdziwy kłopot pojawia się wtedy, gdy właściciel zdecyduje się usunąć azbest z obiektu. Choć przepisy tego nie zakazują w praktyce nie ma szans, aby zgodnie z przepisami wykonać to samemu.

Demontaż pokryć cementowo-azbestowych jest ściśle regulowany przepisami prawnymi, dlatego też jedynymi wykonawcami tych prac są wyspecjalizowane, koncesjonowane firmy.

Wykaz odpowiednich firm można znaleźć w wydziale inżynierii miejskiej i ochrony środowiska Urzędu Miasta Ciechanów lub na stronie internetowej Urzędu Miasta (www.um.ciechanow.pl). Właściciel, który zdecydował się na usunięcie azbestu musi taki remont zgłosić do starostwa powiatowego. Najczęściej jednak zgłoszenie demontażu azbestu będzie wymagać pozwolenia na budowę i w tym momencie sprawa zaczyna się komplikować. Pozwolenie na budowę wymaga przygotowanie odpowiedniego projektu, a także specjalnego planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia na budowie. Następnie zamiar usunięcia płyt należy zgłosić do powiatowego inspektora nadzoru budowlanego. Do zgłoszenia musi być dołączony akt własności gruntu lub inny dokument uprawniający do dysponowania terenem, na którym będą przeprowadzane prace. Często formalność tą załatwia firma. Zgłoszenie musi znaleźć się w odpowiednim urzędzie na trzydzieści dni przed rozpoczęciem robót. Trzeba w nim wyszczególnić zakres prac rozbiórkowych, sposób ich przeprowadzenia oraz podać przewidywaną ilość odpadów. Należy także wymienić firmę, która rozbierze pokrycie z podaniem numeru koncesji, na mocy, której może ona prowadzić taką działalność.

Czy gmina pokryje część kosztów wymiany pokrycia dachowego zawierającego azbest?

By dowiedzieć się, czy w danej gminie możliwe jest dofinansowanie wymiany pokrycia dachowego zawierającego azbest (a także innych materiałów, które go zawierają), należy się zwrócić do Wydziału Inżynierii Miejskiej i Ochrony Środowiska Urzędu miasta Ciechanów, Plac Jana Pawła II 6, 06 – 400 Ciechanów.

Jak wygląda kwestia finansowania i skąd starać się o wsparcie?

Jedną z najważniejszych przyczyn, dla których usunięcie starego pokrycia dachu odkładamy na później są koszty. Cena zdjęcia i utylizacji pokrycia zawierającego azbest waha się w granicach pomiędzy 15 do 35 zł/m². Biorąc pod uwagę, że większość budynków krytych tym materiałem znajduje się na wsiach, staje się jasne, że problemu z azbestem nie pozbędziemy się tak szybko.

Chodź do roku 2032 jeszcze daleko, warto spróbować poszukać środków finansowych w gminnym wydziale ochrony środowiska, licznych fundacjach. Mimo, że finansowanie demontażu pokryć zawierających azbest, nie jest obowiązkiem gminy czy powiatu, w wielu przypadkach przy współpracy z Fundacjami na rzecz ochrony środowiska jest możliwość refundacji pewnych kosztów. Warunkiem jest jednak przedstawienie dokumentu, potwierdzającego usunięcie materiałów w sposób zgodny z prawem i przez koncesjonowaną firmę. Jeśli ten sposób pozyskania funduszy na modernizację budynku zawiedzie, można starać się o preferencyjny kredyt w Banku Ochrony Środowiska. Usuwanie starego eternitu to usługa bardzo kosztowna. Za jego zdjęcie z dachu, transport na składowisko i neutralizację trzeba zapłacić około 5000 zł (przykład dla dachu o pow.

100 m²). Gdy do tego doliczy się koszt zakupu nowego pokrycia i jego montażu, suma robi się pokaźna. Wiele osób próbuje innej metody, aby zabezpieczyć eternit bez jego usuwania z dachu. Najczęściej dachy eternitowe maluje się m.in. specjalnie do tego przeznaczonymi farbami akrylowymi. Najbezpieczniej jest nanosić je za pomocą pistoletów natryskowych, nie zapominając o wszystkich środkach ochronnych - rękawicach, odzieży ochronnej i masce. Niektóre firmy proponują też układanie nowego, lekkiego pokrycia na płytach eternitowych. Niestety wszystkie te metody są na dłuższą metę mniej skuteczne niż całkowite usunięcie niebezpiecznego pokrycia

Wykaz firm posiadających zatwierdzony program gospodarki odpadami niebezpiecznymi znajduje się na stronie internetowej Urzędu Miasta Ciechanów pod adresem www.um.ciechanow.pl oraz na tablicach ogłoszeń.